

*A svájci egészségügy statisztikai zsebkönyve 2023 –
Gesundheit – Taschenstatistik 2023*
Bundesamt für Statistik, Neuchâtel 2023 (36 p.)

Forrás Internet-helye:

<https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/aktuell/neue-veroeffentlichungen.assetdetail.24131869.html> ;

1. A lakosság egészségi állapota

1. 1. Általános egészségi állapot és fogyatékoság

A születéskor várható élettartam tekintetében Svájc a világelsői közé tartozik. Ez 1990 és 2021 között férfiaknál 7,6 évvel, nőknél 4,9 évvel növekedett. A jó egészségi állapotban várható élettartam 70 év, férfiaknál és nőknél gyakorlatilag egyforma.

A férfiak 86%-a, a nők 84%-a jónak vagy nagyon jónak ítéli meg egészségi állapotát. Az életkor növekedésével azonban ez az arány és az általános egészségi állapot rosszabbodik. A 75 év fölöttiek körében a lakosság felét tartós egészségi problémák sújtják. A súlyosan vagy teljesen látássérült személyek 45%-a legalább 65 éves. 1.500.000 személy, a lakosság 20%-a a fogyatékkal élők esélyegyenlőségéről szóló törvény definíciója szerint fogyatékkal élőknek tekinthető. Ezek közül 315.000 személy a mindennapi élet aktivitásaiban erőteljesen korlátozott.

1. 2. Lelki egészség

A lakosság többségének gyakrabban vannak pozitív mint negatív érzései. 85% boldognak érzi magát, csak 3% állítja, hogy kedvetlen vagy deprimált. A lakosság 90%-a részben elégséges szociális támogatásban az élet nehézségeinek leküzdéséhez. A lakosság 15%-a van kitéve közepes (11%) vagy magas (4%) pszichés megterhelésnek. A leggyakoribb pszichés megbetegedés a depresszió. 2017-ben a férfiak 8%-a, a nők 10%-a szenvedett közepestől súlyosig terjedő depresszióban.

2017-ben a lakosság 6%-át kezelték pszichés megterhelés miatt, 9% szedett legalább egy pszichotrop gyógyszert (antidepresszánt, altatót, nyugtatót). A nők gyakrabban szednek pszichotrop szereket mint a férfiak, az időskorúak gyakrabban mint a fiatalok. 2017-ben a 15 és 24 év közöttiek 1%-a szedett figyelemfokozó gyógyszereket. [Lásd még: *A lelki egészség helyzete Svájcban, 2016. 35. sz.; 2018. 25. sz.; 2019. 22. sz.; 2020. 11. sz.; 2021. 5-6. sz.*]

1. 3. Szív- és érrendszeri megbetegedések és diabétesz

A szív- és érrendszeri megbetegedések a hospitalizáció harmadik leggyakoribb okát és a leggyakoribb halálokat képezik. A szív- és érrendszeri megbetegedések miatti kórházba történő beutalások száma 2002. óta 12%-kal növekedett. Ez elsősorban a népesség növekedésének és elöregedésének tulajdonítható. A halálozások száma

azonban ugyanezen időszakban 14%-kal csökkent. 2020-ban 18.912 személy, ezek kétharmada férfi, szenvedett miokardiális infarktust, 2.349 beteg belehalt; 21.041 személy (több mint fele férfi) szenvedett stroke-ot, 2.790 belehalt.

Magas vérnyomás. 2017-ben a lakosság 18%-a, a 75 év fölöttiek fele szenvedett magas vérnyomásban. A magas koleszterinszinttel rendelkezők aránya 2017-ben 13% volt. 2017-ben a férfiak 5%-a, a nők 3%-a szenvedett diabéteszben.

1. 4. Rákos megbetegedések

Évente több mint 40.000 új esetet diagnosztizálnak. Több mint minden ötödik személy 70-ik életévét megelőzően betegedik meg rákban. A férfiak gyakrabban érintettek mint a nők és férfiak körében a haláleset is több. Az 1980-as évek óta az új megbetegedések rátája a nők körében lassan növekedik. Az új megbetegedések rátája a férfiak körében a 2000-es évek eleje óta enyhén növekedett, azóta tendenciálisan csökkent. A 2009 és 2013 közötti megfigyelési időszak óta előbb enyhén növekedett, majd csökkent. A rákos megbetegedések miatti halálozás mindkét nem körében csökken.

A leggyakoribb rákos megbetegedés férfiak körében a prosztaták, a leggyakoribb halálokok azonban a tüdő-, hörgő és légcsőrák. Nők körében a mellrák a leggyakoribb. A tüdőrák mellett ez a leggyakoribb halálokok. 2015 és 2019 között 230 (0 és 14 év közötti) gyermek betegedett meg rákban, akik közül 23 belehalt. Gyermekkorban a leggyakoribb rákos megbetegedések a leukémiák (31%) és a központi idegrendszer daganatai (24%).

1. 9. Halálokok

2020-ban 76.195 halálesetet regisztráltak, 12%-kal többet mint 2019-ben. A leggyakoribb halálokok: a szív- és érrendszeri megbetegedések, a rákos megbetegedések és a COVID19.

A két leggyakoribb halálokok az első életévben a perinatális halálokok és a veleszületett rendellenességek, 15 és 45 év között a balesetek és az öngyilkosság. 45 év fölött a rákos megbetegedések, 80 év fölött a szív- és érrendszeri betegségek képezik a leggyakoribb halálokokot. 2020-ban a COVID19 miatti halálesetnél életkorspecifikus megoszlás tapasztalható: a 65 év fölöttiek körében a halálozás magasabb volt, mint fiataloknál.

2020-ban 972 személy követett el öngyilkosságot. 72%-uk férfi, 47%-uk 55 év alatti személy volt. Ugyanezen évben 1.251 személy követett el asszisztált öngyilkosságot (59%-uk nő, 88%-uk 64 év fölötti volt).

[Lásd még: *A halálokok statisztikája Svájcban, 2013. 21. sz.; 2014. 24. sz.; 2016. 25. sz.; 2019. 2. sz.; 2020. 4. sz.; 2021. 4. sz.; 2022. 6. sz.*]

3. Egészségügy

3. 1. Kórházak

	2021
Kórházak	276
Ágyak	37.845
Foglalkoztatottak (teljes munkaidős státuszokban)	177.882
Kórházakban kezelt esetek	1.439.973
Hospitalizációs ráta (1.000 lakosra)	114,9
Átlagos kórházi tartózkodási idő az aktív ápolás területén (napok)	5,1
Napi átlagos költségek az aktív ápolás területén (CHF)	2.492
<i>Források:</i> BFS – KS, MS	© BFS 2023

2021-ben Svájcban 104 általános és 172 speciális kórház (pszichiátria, rehabilitáció stb.) működött. Ez a 276 kórház 579 telephelyen nyújtott szolgáltatásokat. A kórházak száma 2010. óta 8%-kal csökkent, miközben az ágyaké alig változott.

2021-ben a kórházak 231.500 személyt foglalkoztattak (179.900 teljes munkaidős státusz). Ez 28%-kal több mint 2010-ben volt. A teljes munkaidős foglalkoztatottak 74%-a nő. A teljes munkaidős státuszok 42%-a az ápolószemélyzetre és a szociális szolgálatokra, 15%-a az orvosokra jut.

2021-ben az aktív ápolás területén az átlagos kórházi tartózkodási idő 5,1 nap, a pszichiátrián 33,5 nap volt. Az átlagos kórházi tartózkodási idő 2017-ig folyamatosan csökkent, azóta stabil. 2021-ben az aktív ápolás területén egy kórházi nap átlagosan 2.492 CHF-be került. Ez 54%-kal több mint 2010-ben volt. A napi átlagos költségek a fekvőbeteg pszichiátrián és a rehabilitáció/geriátria területén 2015. óta alig változtak.

2021-ben 677.594 férfi és 762.379 nő került kórházba. Ugyanebben az évben 44.157 fiú és 41.961 lány született. A betegek 20,7 millió ambuláns konzultációt vettek igénybe. A hospitalizáció leggyakoribb okai a sérülések, ezt követik az izom-csontrendszer megbetegedései (artrózisok, ízületi problémák, hátfájás), harmadik helyen a keringési rendszer megbetegedései állnak.

3. 2. Idősothonok és ápolási otthonok

	2021
Idősothonok és ápolási otthonok	1.536
Foglalkoztatottak, teljes munkaidős státuszokban	100.361
Otthonokban lakók december 31-én	87.300
Férfiak	26.981
Nők	62.519
A december 31-én otthonokban lakók aránya a 80 év fölöttiek körében	13,7%

Átlagos tartózkodási idő (napok)	985
Egy napra eső átlagköltségek (CHF)	329
Forrás: BFS – Statistik der sozialmedizinischen Institutionen (SOMED)	© BFS 2023

Az 1.536 idősotthonban és ápolási otthonban 2021-ben 138.500 személy dolgozott, 100.361 teljes munkaidős státuszban. Ez 27%-kal több mint 2010-ben. Az ápolást végző személyzet a teljes munkaidős foglalkoztatottak 67%-át tette ki. Tíz teljes munkaidős státusz közül nyolcat nők töltenek be. A 80 év fölötti lakosság 14%-a ápolási vagy idősotthonban él. 2021-ben az ápolási és idősotthonokban 153.096 személy élt, közülük egyesek csak rövidebb ideig. Ez 13%-kal több mint 2010-ben. Az ápolási és idősotthonok lakóinak 67%-a nő. Az otthonokban élők háromnegyede legalább 80 éves. Ezekben az intézményekben 100.500 hely áll rendelkezésre. Az idősotthonokban és ápolási otthonokban élők 48%-a kevesebb mint egy évig, 15%-a öt évig vagy annál hosszabb ideig tartózkodik az intézményben. Az ápolási otthonban való átlagos tartózkodási idő 875 nap. Az ápolási vagy idősotthonokban az egy főre eső napi költségek átlagosan 329 CHF-et tesznek ki.

3. 3. Otthonápolás (*Spitex*)

	2021
Vállalkozások száma	2.613
Foglalkoztatottak (teljes munkaidős státuszok)	27.134
Ügyfelek	440.747
Férfiak	190.257
Nők	250.490
Az otthonápolást igénybe vevők aránya a 80 év fölötti lakosság körében	37%
Évente egy ügyfélre jutó költségek (CHF)	6.755
Forrás: BFS – Statistik der Hilfe und Pflege zu Hause (SPITEX)	© BFS 2023

2021-ben a 2.613 *Spitex* szolgálat 59.200 személyt foglalkoztatott, 27.134-et teljes munkaidős státuszban. A *Spitex* foglalkoztatottainak 74%-a közhasznú társasági vagy állami vállalkozásnál működik (teljes munkaidős státuszok). A *Spitex* foglalkoztatottainak száma 2011. óta 65%-kal növekedett. A közhasznú társasági és állami munkaadóknál a foglalkoztatás lassabban növekedik mint más szolgáltatóknál. 2021-ben a *Spitex* 441.000 személy gondozását látta el. Ez az összlakosság 5%-a és a 80 év fölöttiek 37%-a. A *Spitex* szolgáltatásait igénybe vevők körében öt személy közül három nő, 41% legalább 80 éves. A lakosság 13%-a inkább szociális környezetéből vesz igénybe segítséget, mint a *Spitex*-től. Másrészt a *Spitex* gondozottainak 59%-a hozzátartozóinak és ismerőseinek segítségét is igénybe veszi.

3. 4. *Orvosok és fogorvosok*

Praxisokban és ambuláns centrumokban működő orvosok (teljes munkaidős státuszok) (2020)	18.016
100.000 lakosra jutó orvosok az ambuláns szektorban (2020)	208
Fogorvosi praxisok (2020)	4.049
100.000 lakosra jutó fogorvosi praxisok (2020)	47
<i>Források:</i> BFS – MAS, STATENT	© BFS 2023

2020-ban az orvosi praxisokban és ambuláns központokban 23.031 orvos működött, ami 18.016 teljes munkaidős státusznak felel meg. Az orvosok 41%-a az alapellátás területén működött (általános belgyógyászat, gyermekgyógyászat, általános orvos). A 100.000 lakosra jutó ambuláns ellátást nyújtó általános orvosok száma 2020-ban 208 (teljes munkaidős státusz) volt. 100.000 lakosra 47 fogorvosi praxis jutott.

4. *Költségek és finanszírozás*

	2020
egészségügyi költségek (millió CHF)	83.311
ebből	
ambuláns gyógyító ellátásokra	20.178
tartós ápolásra	17.209
fekvőbeteg ellátásra	16.223
egészségügyi eszközökre	12.694
egészségügyi költségek GDP-hez viszonyított aránya	11,8%
<i>Forrás:</i> BFS – Kosten und Finanzierung des Gesundheitswesens (COU)	© BFS
2023	

Az ambuláns gyógyító ellátások, beleértve a kórházi ellátásokat is, az egészségügyi költségek több mint egynegyedét teszik ki. Az időskorúak tartós ellátása mind az intézményi, mind az otthoni ellátásra (*Spitex*) kiterjed. Ez az egészségügyi kiadások több mint egyötödét teszi ki, valamivel többet, mint a fekvőbeteg ellátásoké.

Az egészségügyi kiadások GDP-hez viszonyított aránya 1995. óta 3,2 százalékponttal növekedett, 2020-ban 11,8% volt. Ez Európában a legmagasabb értékek közé tartozik. 2020-ban az egészségügyi kiadások 59%-át a háztartások finanszírozták. Csupán a háztartások által a kötelező betegbiztosításba befizetett díjak az egészségügyi kiadások 31%-át fedezték. Az egészségügyi költségekhez nyújtott állami hozzájárulás 34%-ot tett ki. Az állami finanszírozás keretében 10 CHF-ből több mint hatot a kantonok és a települések által a kórházak, időotthonok és ápolási otthonok, valamint az otthonápolás (*Spitex*) részére nyújtott finanszírozás tett ki.

Függelék

A svájci lakosság egészségfelmérése 2022 – Schweizerische Gesundheitsbefragung 2022

Bundesamt für Gesundheit (BFS), Medienmitteilung, 29. 1. 2024, 8.30 (3 p.)
14 Gesundheit

Forrás Internet-helye: <https://www.bfs.admin.ch/news/de/2024-0159> ;
<https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/aktuell/neue-veroeffentlichungen.assetdetail.30127929.html> ;

2022-ben a lakosság 55%-a legalább hét napon keresztül szedett gyógyszert. 1992-ben a lakosság 12%-a, 2022-ben 26%-a szedett fájdalomcsillapítót. A megkérdezést megelőző négy hét során a lakosság egynegyedének voltak súlyos testi panaszai, egyharmada alvászavarban szenvedett.

A gyógyszerfogyasztás harminc éve folyamatosan növekedik: 1992: 38%, 2017 50%, 2022: 55%. A nők 59%-a, a férfiak 51%-a, a 75 év fölöttiek 86%-a szed gyógyszert. A lakosság 26%-a szed fájdalomcsillapítót, 9%-a pszichofarmakonokat (antidepresszánsokat, nyugtatókat, altatókat). A pszichofarmakonok fogyasztásának aránya 2007. óta stabil, a fájdalomcsillapítóké 1992-ben 12%, 2007-ben 20% volt.

2022-ben a lakosság 85%-a jónak vagy nagyon jónak ítélte meg egészségi állapotát. A megkérdezést megelőző négy hét során azonban a lakosság 25%-ának voltak súlyos testi panaszai. A leggyakoribbak: az általános gyengeség (46%), valamint a hát- és derékfájás (45%). Nőknél az általános gyengeség (54%), férfiaknál a hátfájás (40%) a leggyakoribb.

A megkérdezést megelőző tizenkét hónap során a 15 és 64 év közöttiek 8%-a, a 15 és 24 év közöttiek 18%-a, a 25 és 34 év közöttiek 12%-a fogyasztott kábítószer. Az arányok 2017-hez és 2002-höz viszonyítva alig változtak.

A kemény drogok (heroin, kokain, ecstasy, speed) fogyasztása 2002. óta növekedett. Az elmúlt tizenkét hónap során a 15 és 24 év közöttiek 3%-a, a 25 és 34 év közöttiek 4%-a fogyasztott kemény drogot (2002-ben 1-1%).

A szemüveget vagy kontaktlencsét viselők aránya 1992-ben 59%, 2022-ben 68% volt. A rövidlátók aránya az elmúlt harminc évben 32%-ról 43%-ra növekedett. Az 55 év fölöttiek 85%-a használ valamilyen látássegítő eszközt, többségük olvasáshoz.

Svájci kórházstatisztika 2022 – Statistiken der Spitalbetriebe 2022

Bundesamt für Statistik (BFS)

Medienmitteilung, 20. 11. 2023, 8.30 (3 p.)

14 Gesundheit

Forrás Internet-helye: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/aktuell/neue-veroeffentlichungen.assetdetail.28025623.html>

2022-ben 1,04 millió hospitalizációra és összesen 1,49 millió kórházi fekvőbeteg tartózkodásra került sor. Az előző évhez viszonyítva pozitív trend (+0,97%) ellenére a fekvőbeteg kezelések száma alacsonyabb volt mint 2019-ben (1,05 millió). A pandémia előtti években a hospitalizált személyek száma stabil volt. 2015 és 2019 között szűk 0,5%-kal növekedett.

Az ambuláns kórházi szolgáltatások költségei 2022-ben 8,7 milliárd CHF-et tettek ki, ami az előző évhez viszonyítva 5,3%-os növekedésnek felel meg. A forgalom tekintetében legfontosabb szolgáltatási területeken 2021-hez viszonyítva a legnagyobb mértékű változást a sürgősségi központoknál (+35,3%), a szemészeti (+20,9%), fül-orr-gégészeti (+18,3%), gyermekgyógyászati (+12,5%), szülészeti és nőgyógyászati (+9,6%), valamint radiológiai osztályokon regisztrálták.

2022-ben a kórházak 24,38 millió ambuláns konzultációt végeztek. Ez 0,1%-kal marad el az előző évitől. A kizárólagosan a pandémiás tarifát érintő szolgáltatásokat is beleszámítva az ambuláns konzultációk száma az előző évhez viszonyítva 2,6%-kal növekedett. Ez a növekedés alacsonyabb, mint a pandémia előtti, 2017 és 2019 közötti években (+3,2%).

A kórházak üzemeltetési (fekvőbeteg, ambuláns, egyéb) költségei 2022-ben összesen 33,9 milliárd CHF-et tettek ki, ami az előző évhez viszonyítva jó 3%-os növekedésnek felel meg. E költségek 83%-a az aktív ellátásra, 10%-a pszichiátriai ellátásra, 7%-a rehabilitációra jutott. Az üzemeltetési költségek az előző évhez viszonyítva nem változtak: 68% kórházi kezelésekre, 32% ambuláns szolgáltatásokra jutott.

2022-ben a kórházak 38%-a több mint egymillió CHF üzemeltetési deficitet halmozott fel. Az előző évhez viszonyítva ez enyhe rosszabbodást (2021: 36%), 2020-hoz viszonyítva jelentős javulást jelent. (44%).

[Lásd még: *A kórházi fekvőbeteg ellátás statisztikája Svájcban, 2016. 33. sz.; A kórházi intézmények statisztikája Svájcban 2017-ben, 2018. 25. sz.; A kórházi költségek statisztikája Svájcban 2018-ban, 2020. 1. sz.; Svájci kórházstatisztika, 2021. 2. sz.; 2022. 3. sz.; 2023. II. 1. sz.]*

Az egészségügy költségei és finanszírozása Svájcban 2021-ben
Bundesamt für Statistik (BFS), Medienmitteilung 25.4.2023, 8.30
14 Gesundheit

Forrás **Internet-helye:** <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/aktuell/neu-veroeffentlichungen.assetdetail.24468750.html>

Az egészségügyi kiadások Svájcban 2021-ben az előző évhez viszonyítva 4,8 milliárd CHF-fel, 86,3 milliárd CHF-re növekedtek (+5,9%); az utóbbi öt év átlaga +3%). A GDP-hez viszonyított arány 2020-hoz viszonyítva 11,7%-ról 11,8%-ra növekedett. A kórházak költségei 1,3 milliárd CHF-fel (előző évhez viszonyítva +4,4%-kal) növekedtek. Az ápolási otthonoknál (ún. szociális egészségügyi intézményeknél) viszont 0,1 milliárd CHF-fel (-1,1%-kal) csökkentek. A költségek az orvosi praxisoknál 0,3 milliárd CHF-fel (2,6%-kal), a fogorvosi praxisoknál 0,3 milliárd CHF-fel, egyéb ambuláns szolgáltatóknál 0,5 milliárd CHF-fel növekedtek. Egy év leforgása alatt legerőteljesebben az állami egészségügyi szolgáltatások költségei növekedtek (+74,6%), ami elsősorban a pandémiára fordított magas állami költségeknek tulajdonítható.

Az előző évhez viszonyítva az állam egészségügyi kiadásokhoz való hozzájárulása +10,1%-kal, a kötelező betegbiztosításé +5,3%-kal, a háztartásoké 4,2%-kal növekedett.

2021-ben az egy főre eső havi egészségügyi költségek 827 CHF-et tettek ki. Ebből 296 CHF-et a kötelező betegbiztosítás, 190 CHF-et az állam, 74 CHF-et a társadalombiztosítás, 54 CHF-et a privát biztosítók viseltek.

Az utóbbi tíz év trendje az összes kórház tekintetében az ambuláns kezelések arányának folyamatos növekedését mutatja. 2021-ben ez az arány elérte a 32%-ot, ami elsősorban az ambuláns kezelések arányának az általános ápolást biztosító kórházakban való növekedésének tulajdonítható. A speciális kórházakban (pszichiátriai klinikák, rehabilitációs klinikák, szülészetek) a fekvőbeteg kezelések aránya továbbra is meghaladja a 70%-ot.

[*Lásd még: Az egészségügy költségei és finanszírozása Svájcban, 2013. 21. sz., 2014. 25. sz.; 2015. 23. sz.; 2016. 15. sz.; 2017. 15. sz.; 2018. 12. sz.; 2021. 11. sz.; 2022. 12. sz.*]

[*Lásd még: A svájci egészségügy statisztikai zsebkönyve, 2013. 5. sz.; 2016. 15. sz.; 2016. 34. sz.; 2018. 5-6-7. sz. és Archívum; 2019, 11-13. sz.; és Archívum; 2020. 7-8-9-10-11. sz. és Archívum, 2021. 6-10. sz. és Archívum; 2022. 8-12. sz. és Archívum*]